

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**ВІДОБРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ “МУДРІСТЬ” В КИТАЙСЬКИХ
ПРИСЛІВ'ЯХ ТА ПРИКАЗКАХ**

Студентки групи Кит05-22
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти Освітньої
програми:

китайська мова література та переклад,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови та
літератури (переклад включно),

перша – китайська

Шаповал Аліни Ігорівни

Науковий керівник: доц. Костанда Ірина

Олександрівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТЕРМІНУ “КОНЦЕПТ” У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ	
1.1 Фразеологічні одиниці та їх роль у системі китайської мови.....	6
1.2 Класифікація та особливості китайських прислів'їв та приказок....	10
1.3 Зміст терміну “концепт”, його вивчення та типологія.....	15
Висновки до розділу 1	20
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ “МУДРІСТЬ”	
2.1 Концепт “мудрість” як важлива частина в лінгвістичній картині світу та китайській мові.....	21
2.2 Актуалізація концепту “мудрість” в китайській та українській фразеології.....	27
Висновки до розділу 2	31
Висновки	32
论文摘要.....	33
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	34

ВСТУП

У сучасному світі мова та культура тісно пов'язані між собою, завдяки чому вони постійно змінюються та формують одна одну. В ряді наукових праць досліджується тема тісного зв'язку між мисленням, культурою і мовою. Дослідники й досі вивчають, наскільки мова може передавати реальність життя людини, включаючи багато побутових деталей, а також самосвідомість суспільства, його культуру, традиції та звичаї, аспекти менталітету і національний характер, систему цінностей тощо. Багатьом відомо, що Китай, як кожна інша країна має свою історію та багату культуру. П'ятистолітня історія цивілізації Китаю включає в себе велику кількість прислів'їв, які можуть відобразити різноманітні ситуації. Аналіз цитат китайських прислів'їв у засобах масової інформації Китаю свідчить, що в сучасному суспільстві прислів'я використовуються як у міжособистісному, так і в міжнародному спілкуванні. Китайські прислів'я та приказки відображають мудрість і мовну спадщину китайського народу та є дзеркалом лінгвокультурної цілісності, яка визначає національну ідентичність країни.

Актуальність дослідження полягає в тому, що з підвищенням мовних комунікацій зростає потреба в розумінні всіх аспектів тієї чи іншої культури, тому саме прислів'я та приказки дають змогу краще поглибитись у вивчення культурологічних процесів відповідної національної спільноти. Так як китайські прислів'я відображають мудрість та досвід тисячолітньої китайської культури, це відкриває нам можливість зануритися в культурний спадок Китаю та опираючись на нього знайти спільне та відмінне в інших культурах.

Мета роботи полягає у вивченні різних культурологічних процесів Китаю на основі дослідження концепту “мудрість” в китайських прислів'ях та приказках.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

— Як вчені-лінгвісти досліджують “концепт”, що це за термін та коли він з'явився

— Дати визначення поняттям “прислів'я та приказки” та надати їхню класифікацію в сучасній китайській мові

— Дослідити чому саме мудрість висвітлюється в фразеологічній історії Китаю та які ще концепти можна знайти в китайських прислів'ях

Об'єктом дослідження є прислів'я та приказки в сучасній китайській мові

Предмет дослідження — відображення концепту “мудрість” в китайських прислів'ях та приказках

Методи дослідження. Обраний об'єкт дослідження потребує використання комплексного підходу для його аналізу. В роботі було використано *літературний аналіз* при розгляді наукових праць, статей, які присвячені китайській фразеології, культурі та мудрості. Також було проаналізовано збірки китайських прислів'їв та приказок для визначення того, як концепт "мудрість" відображений у літературних джерелах. *Лінгвістичний аналіз* був застосований для дослідження семантики та лінгвістичних особливостей термінів, що використовуються для вираження "мудрості" у китайських прислів'ях та приказках. Не менш важливим був *контент-аналіз* завдяки якому визначалась частота вживання концепту "мудрість" у різних текстах та текстових жанрах.

Матеріалом цього дослідження слугують прислів'я та приказки, які були відібрані з наукових джерел.

Практичне значення полягає в допомозі студентам глибше пізнати китайську культуру, її філософію та мову, розвивати аналітичні, критичні та дослідницькі навички. Знання китайських прислів'їв та приказок полегшить міжкультурну комунікацію, допомагаючи уникнути непорозумінь та підвищити ефективність спілкування з представниками китайської культури. Крім того, мудрість, яка виражена в цих висловлюваннях, може сприяти розвитку психологічної стійкості, адаптації до нових умов та підвищенню самооцінки.

Додатково, аналіз стародавніх китайських висловлювань може надихнути студентів на створення нових ідей або концепцій у своїй діяльності.

Наукова новизна роботи. Перш за все, дана робота пропонує комплексний підхід до вивчення китайських прислів'їв та приказок, що включає історичний, культурологічний та філософський аналіз. Вона детально розглядає не лише самі висловлювання, але й їх контекстуальне значення, що дозволяє краще зрозуміти глибину мудрості, яка в них втілюється. Також в роботі буде використано сучасні методи аналізу текстів, соціолінгвістичні підходи та когнітивні методи дослідження для розкриття внутрішньої структури та механізмів розуміння прислів'їв та приказок

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу та загальних висновків. Загальний обсяг роботи — 36 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ ТЕРМІНУ “КОНЦЕПТ” У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

1.1 Фразеологічні одиниці та їх роль у системі китайської мови

Від дитинства до глибокої старості мова є невід'ємною складовою життя кожної людини. Взаємозв'язок між мовою та культурою викликає найменше сумніву, бо мова не лише відтінює сучасну культуру, а й передає цінності та традиції через покоління. Знання мови визначає якість мовлення, а розвиток навичок писемності активізує вплив мови на процес мислення та збільшує можливості мовного спілкування. Мова слугує не лише засобом висловлення думок, але й інструментом для відображення та опису світогляду індивіда.

Фразеологія виступає найбільшим скарбом та невід'ємною цінністю в будь-якій мові світу, вона відображає світ почуттів, образів та оцінок різних етносів. Прямий зв'язок фразеології з культурою мови безперечний, і об'єктом основних досліджень у цій галузі є фразеологічна одиниця. Фразеологія - галузь мовознавства, яка досліджує вирази з стійким складом та значенням. Цей напрямок мовознавства сформувався відносно нещодавно, близько декількох десятиліть тому. Основні принципи фразеології визначено у цей час, що дозволило визнати її окремою галуззю мовознавства, відокремивши її від лексикології, стилістики та синтаксису.

Прислів'я та приказки представляють собою шар мови, який непрямо відображає народну мудрість та результати культурного досвіду. Фразеологічні одиниці, як правило, виникають у народному спілкуванні і протягом століть приносять збагачення та змінюють мову. В лінгвокультурі мовні одиниці обумовлені різними концепціями, що визначають їх значення та вагу. Деякі вчені стверджують, що фразеологізми слід розглядати як "особливий" рівень мови, тоді як інші класифікують їх як "додатковий рівень". З урахуванням різних тлумачень фразеології виникає інша проблема, пов'язана з визначенням ядра та периферії у фразеологічній системі. Зазвичай припускають, що ядро фразеологічного рівня

становлять найпоширеніші та найчастіше вживані фразеологічні одиниці, такі як ідіоми, крилаті вислови, фразеологічні сполучення, прислів'я та приказки та інші одиниці.

У сучасній філології відсутнє унікальне визначення терміну "фразеологізм". Різні вчені-філологи використовують різні терміни для позначення одного й того ж поняття, такі як "фразеологічна одиниця", "фразеологізм", "фразема", "ідіома", "фразеологічний зворот", "стійке словосполучення" і інші. При цьому терміни "фразеологічна одиниця" та "фразеологізм" в лінгвістиці, як правило, використовуються як синоніми. Фразеологічна одиниця – це спеціальна лінгвістична одиниця з особливим значенням, яке не можна вивести зі значень його складових компонентів. Фразеологізми виконують різні функції, такі як семантична, граматична та прагматична.

Існують різні типи класифікації фразеологічних одиниць за різними ознаками. Наприклад, генетична класифікація може включати:

1. Прислів'я та приказки.
2. Професіоналізми, які набули метафоричного вжитку.
3. Усталені вислови з анекдотів, жартів і подібне.
4. Цитати й образи з "Старого" і "Нового" завітів.
5. Численні ремінісценції античної старовини.
6. Переклади поширених іншомовних висловів.
7. Крилаті слова українських та іноземних письменників.
8. Влучні фрази видатних людей (Бараян, 1997)

Вперше поняття фразеологічної одиниці було висловлене лінгвістом Ш. Баллі, представником французької лінгвістичної школи, який описав їх як "сполучення, що тісно вписалися в мову".(Бараян, 1997) Американські та британські науковці, такі як А. Маккей, Дж. Сейдлоу та В. Макморді, використовують термін "ідіома" у своїх дослідженнях фразеологічних одиниць,

розглядаючи їх як вирази, значення яких не впливає зі значень їх окремих елементів. Введення терміну "фразеологічна одиниця" у лінгвістичну науку було ініційовано В.В. Виноградовим і призначалося для позначення групи виразів, які не можуть формуватися під час мовлення і передаються за традицією. Таким чином, відтворюваність, за думкою цього вченого, є ключовою ознакою фразеологізму. (Бараян, 1997)

Зараз розглянемо кілька визначень фразеологічних одиниць, які надають різні вчені.

Обертаючись до лінгвістичної традиції англо-американського контексту, важливо зауважити, що вчені з цієї області, які працюють з англійською та американською мовами, використовують термін "ідіома" замість "фразеологізм" або "фразеологічна одиниця". Зокрема, англійський філолог Г. Мерченд стверджує, що "ідіома" представляє собою граматичну структуру комбінації слів, яка є характерною саме для англійської мови, і значення якої часто неможливо пояснити з точки зору граматики та логіки.

Згідно з поглядами дослідниці Є.Ф. Арсентьєвої, термін "фразеологічна одиниця" визначається як одиниця мови, яка має певні диференційні ознаки, такі як рухомість або нерухомість матеріального складу, фразеологічна зв'язність або ідіоматична цілісність семантичної структури, відмінності в граматичній побудові, складі членів, у функціональній сфері тощо.

Фразеологічна одиниця, згідно з поглядом О.Г. Бодика, представляє собою семантично пов'язане поєднання слів, яке виникає внаслідок культурної діяльності етносу і передається як усталена, цілісна конструкція.

Фразеологічні одиниці китайської мови можна розділити на кілька груп. Перша група - це класичні фразеологізми, які виникли у старовинні часи і залишилися актуальними й до наших днів. Друга група — народні фразеологізми, які витікають із народу й відображають його культуру й традиції. Третя група —

нові фразеологізми, які з'являються внаслідок зміни соціальних умов та менталітету людей.

Фразеологізми китайської мови можуть набувати різних форм — від коротких висловів, що складаються з двох слів, до складних речень. Залежно від контексту, вони можуть мати переносне, емоційне або ідіоматичне значення. Вивчення фразеологічної системи китайської мови є невід'ємною частиною процесу вивчення мови. Вчена В. О. Ліщенко вказує, що аспект культури та національної ідентичності "розглядається як інформація, що включає різні соціальні, етнографічні, географічні, історичні відомості й несе в собі асоціативно-образну інформацію носія мови" (Ліщенко, 2017, с. 226). Це допомагає розуміти культурні й історичні аспекти китайської мови, а також підвищує рівень мовленнєвої компетенції.

Для аналізу фразеології китайської мови використовуються різноманітні методи, такі як лінгвістичний аналіз, контекстуальний аналіз, порівняльний аналіз, дескриптивний аналіз та інші. Також застосовуються методи семантичного аналізу, які допомагають встановити значення та контекст вживання фразеологічних одиниць.

Для дослідження фразеології китайської мови також можуть застосовуватися методи етнолінгвістики, що враховують культурні та історичні аспекти використання фразеологічних одиниць. Наприклад, етнографічні дослідження можуть допомогти визначити соціокультурний контекст використання фразеологічних одиниць, а також розкрити їхній зв'язок з історією, традиціями та звичаями китайського народу. Для збору матеріалів для дослідження фразеології китайської мови можна використовувати різні джерела, такі як літературні твори, народні прислів'я та приказки, вірші, пісні та розмовна китайська мова.

1.2 Класифікація та особливості китайських прислів'їв та приказок

Прислів'я та приказки відіграють значну роль у міжособистісному спілкуванні. Вони виникають на основі спостережень над життям та природними явищами, та дають змогу наступному поколінню висловлювати свої погляди на різні сфери життя, такі як побутові проблеми чи взаємодію з іншими людьми. Приказки і прислів'я розширюють лексичний аспект мови, роблять її більш виразною та ритмічною. Також їх можна розглядати як своєрідні правила, якими люди керуються у щоденному житті.

Сучасні китайські дослідники вважають, що прислів'я представляють собою короткі ритмічні вирази, які усно передають загальну думку чи висновки на основі чогось. Щодо приказок, вони відрізняються меншою складністю структури порівняно з прислів'ями, а також відсутністю особистісного контексту. Приказки відтворюють життєвий досвід людей та отримані знання набуті за життя. У порівнянні з прислів'ями, приказки мають більш яскраву та розмовну форму.

Г. Л. Пермяков, який вивчав прислів'я та приказки різних народів світу, вважав, що ці вирази є як мовними явищами, що мають стійкість і частково схожі з фразеологізмами, так і логічними одиницями, які відображають реальність. Пермяков стверджував, що приказки, на відміну від прислів'їв, частіше утворюють незавершені пропозиції і отримують своє остаточне значення тільки в контексті. Він також розрізняв поняття "фразеологізм" і "приказка/прислів'я", вважаючи, що фразеологічні вирази - це ознаки речей, тоді як прислів'я та приказки - "ознаки певних ситуацій або відносин між речами". Переміщення цих елементів народної культури, як прислів'я, вимагає уваги до їх образності та глибокого змісту, а також до різниці між західним та східним менталітетом.

Лу Сінь (1955) розглядає прислів'я як коротку та образну метафору, яка передає досвід і навчання. Дослідник Хуайцін Фу (2004) також підкреслює, що прислів'я можуть передавати знання наступним поколінням і служити скарбницею

мудрості для суспільної практики. Варто зауважити, що прислів'я та приказки є продуктом народної творчості, і передаючи їх сенс, важливо враховувати менталітет народу, якому вони належать. Твердження вчених, які ми представляємо у нашій роботі, більш збігаються з нашою думкою, оскільки вони підкреслюють важливість фразеологізмів як інструменту для якісної міжнародної комунікації та розуміння світогляду представників інших національностей. Ці аспекти вкрай важливі для китайської мови, оскільки вона є одним із найяскравіших прикладів впливу традицій і культури на саму мову протягом історії.

А.І. Корнєв висловлює думку щодо відмови від включення пояснень прислів'їв та приказок в кінець словникових статей загального призначення. Він стверджує, що виключення цих фразеологічних одиниць з контексту статті не лише не визнає важливості фразеології в формуванні значення слова, але й приховує значення вільних словосполучень у сполученнях фразеологічних виразів. Як альтернативу, він пропонує включати цю інформацію безпосередньо під значенням багатозначного слова, на основі якого виникає метафоричний зворот.

Усі вказані твердження, які представлені вченими, допомагають нам краще зрозуміти, наскільки важливим фактором є використання прислів'їв та приказок у мові, особливо у китайській мові. Дослідження цієї теми залишається актуальним навіть з розвитком мови та суспільства, оскільки з'являються нові фразеологізми разом із змінами у мові та культурі.

Серед відомих лінгвістів-дослідників, які внесли значний внесок у розвиток науки про фразеологію китайської мови, особливо важливо відзначити Ма Гофаня (马国凡), Ні Баюаня (倪宝元), Веня Дуаньчжена (温端政), Чжан Чжигуна (张志公) та інших (Секіна, 2019). Ма Гофань поділяє китайські фразеологізми на п'ять основних категорій:

1. 成语 chéngyǔ (чен'юй) — стійкі словосполучення, сформовані тривалим вживанням, що стали неот'ємною частиною мови.

2. 谚语 yànyǔ (янь'юй) — усталені речення, що використовуються в усному мовленні і містять народні мудрості.

3. 俗语 sùyǔ (суюй) — приказки, що є популярними у щоденному вжитку і відображають життєвий досвід.

4. 歇后语 xiēhòuyǔ (сехоуой) — специфічна форма мовлення, що складається з загадки та відповіді на неї.

5. 惯用语 guànyòngyǔ (гуаньюн'юй) — усталені вирази, які передають певне значення.

Чен'юй є найпоширенішим видом фразеологізмів у китайській мові, які також використовуються у країнах з культурними зв'язками з Китаєм.

Фразеологічні вирази, відомі як ченюй, є стійкими словосполученнями, заснованими на нормах давньокитайської мови, що мають семантично монолітне значення, яке часто має експресивний характер. Ця категорія китайських фразеологізмів є особливо цікавою для перекладачів через їх часте вживання. Крім того, ченюй можна вважати об'єктом досліджень для розуміння історичного розвитку та сучасного стану лексико-граматичних засобів мови.

Є декілька характерних особливостей чен'юй:

1. Архаїчність лексики: ця особливість обумовлена корінням ченюй з давньокитайської мови, відповідно до граматичних і лексичних норм цього періоду.

2. Семантична єдність: чен'юй мають переносне значення, що дозволяє окремим компонентам втратити їх звичайне значення і виступати як цілісна семантична одиниця у реченні.

3. Експресивність: чен'юй часто несуть не лише інформацію, а й естетичну функцію.

Стосовно структурно-граматичних особливостей чен'юй, вони можуть складатися з різної кількості знаків, але найпоширеніше мають чотири односкладових слова, що є проявом мовної економії. Ця модель дозволяє виражати

різноманітні граматичні конструкції у простій формі. Багато дослідників вбачають у прагненні китайської мови до двоскладових слів та чотиризначних чен'юй загальну тенденцію до парності й симетрії в мові, що найчастіше виражається у паралельній конструкції чотирьохскладних ченюй.

Гуаньюньюй, як триморфне словосполучення, відзначається тими ж характеристиками, що й інші фразеологічні одиниці китайської мови, а саме: виразністю, образністю та стилістичним барвистим вираженням, що створює труднощі для лінгвістів і перекладачів. Порівняно з іншими фразеологічними одиницями, гуаньюньюй виявляється досить помітним у мовленні і може бути відзначений у письмових текстах як своєрідні "вкраплення". Часто письменники, журналісти та навіть політики використовують гуаньюньюй у своїх роботах, проте більша значимість має їх вживання в усному мовленні. Розмовна мова китайців є джерелом "звичних виразів", схожих на легенди Стародавнього Китаю. У висловах цього типу здійснювалися значні зміни значень під впливом розвитку китайської мови. Гуаньюньюй часто передає характер і настрої прислів'їв і приказок.

Сехоуей є виразами, в яких перша частина має метафоричне значення, а друга виражає це поняття. Цей термін не має аналогів українською класифікацією фразеологізмів, оскільки він є специфічним для китайської мови та культури. Сехоуей, як особливий тип фразеології, поки мало вивчений, але стає все популярнішим у процесі міжкультурної комунікації. Вони можуть бути використані як у повному вигляді (обидва елементи разом), так і в укороченому (тільки перший елемент), проте це не призводить до утворення нової фразеологічної одиниці, а просто виражає експресивну функцію фразеологічної одиниці. Зазвичай перший елемент сехоуей створює гру слів і надає враження недомовленості, тоді як другий демонструє фразеологічну одиницю. Ця форма вираження думки відображає китайський характер і свідчить про бажання висловлювати свої думки завуальовано. Недомовки-іносказання є результатом творчості багатьох людей різних професій і

регіонів Китаю і відображають побутовий характер. Вони найчастіше використовуються як присудки в простих реченнях, а їх типи залежать від граматичної структури другої частини сехоуою.

Яньюй — це ритмізоване висловлення, яке містить узагальнену думку, висновок або іносказання з вчителівським нахилом, еквівалентне прислів'ю в нашій мові. Прислів'я, як форма китайської фразеології, широко використовується як у усному, так і у письмовому мовленні. Яньюй відображають культурні та традиційні цінності китайського народу і часто складаються з чотирьох або більше ієрогліфів, утворюючи закінчені вирази. Вони представляють собою семантичні і синтаксичні єдності, які можуть бути розділені на дві частини, іноді паралельні. Китайські прислів'я завжди виразні і часто містять різні форми алегоричності, такі як порівняння, метафора або уособлення. Вони найчастіше використовуються в усному мовленні та літературно-художньому стилі, відтворюючи особливості мови персонажів.

Суюй, еквівалентне нашому поняттю “приказка”, є стійким поєднанням слів, що характеризується метафоричністю і експресивністю. Ця форма фразеології китайської мови легше виявляється в мовленні, ніж ченюй і сехоуою, хоча їх переклад може бути складним через їх схожість з іншими фразеологічними одиницями. Основною відмінністю приказки є відсутність прямого повчального сенсу. Китайські прислів'я та приказки, мало вивчені, мають значну культурно-історичну вагу і наділені глибоким підтекстом. Дослідження цих фразеологічних одиниць є актуальним та важливим, і лише останнім часом синологи приділяють їм особливу увагу.

1.3 Зміст терміну “концепт”, його вивчення та типологія

Лінгвокультурологія — це галузь мовознавства, яка досліджує взаємозв'язок між мовою та культурними концептами. Розвиток цієї галузі науки пов'язаний з дослідженнями німецького вченого В. фон Гумбольдта, який звернув увагу на

зв'язок між мовленням, мисленням та культурою народу. Об'єктом лінгвокультурології є мова як відображення культури, а предметом дослідження є одиниці мови та дискурсу, що відображають певну культуру. Лінгвокультурний концепт, мова, свідомість та культура взаємопов'язані між собою. Зазвичай концепт знаходить відображення в мові, але іноді може існувати незалежно від мовних засобів.

На сьогоднішній день термін "концепт" використовується широко в різних галузях лінгвістичної науки, таких як когнітивістика, семантика та лінгвокультурологія. Мета нашого дослідження полягає у порівняльному вивченні поняття лінгвокультурного концепту та методів його дослідження.

Концепт можна розглядати як згусток культури у свідомості людини, який відображається в мовному та ментальному світі. Водночас, концепт є засобом, за допомогою якого людина входить у культуру та впливає на неї. Поняття концепту виникло ще у ранні епохи, але в сучасному мовознавстві має різноманітні тлумачення. Типи концептів можуть включати однорівневі, багаторівневі та сегментні структури, кожна з яких має свої особливості та рівні абстракції.

Концепти утворюються в свідомості людини з різних джерел:

1. З безпосереднього сенсорного досвіду, через сприйняття дійсності органами почуттів.
2. З безпосередніх взаємодій людини з предметами та з її предметною діяльністю.
3. З розумових операцій людини з іншими концептами, які вже існують у її свідомості, що може призвести до виникнення нових концептів, відомих як метаконцепти.
4. З мовного спілкування, коли концепт може бути переданий, роз'яснений або запропонований людині у мовній формі, наприклад, у процесі навчання чи роботи.

5. З самостійного пізнання людиною значень мовних одиниць, що засвоюються в житті, наприклад, через тлумачення невідомих слів у словнику та ознайомлення з відповідними концептами.

До цих пір лінгвісти не досягли консенсусу щодо класифікації концептів. Згідно з розділенням, запропонованим Залавіною Т.Ю., концепти можна поділити на соціально-орієнтовані, концепти інтелектуальної та емоційної сфер, ціннісно-орієнтовані концепти, матеріальні концепти та інші. У змісті цих концептів містяться основні уявлення суспільства про навколишній світ і людину, а також відображені ціннісні орієнтири та культурні традиції народів.

Термін "концепт" є ключовим поняттям у когнітивній лінгвістиці, яке зараз часто називають "модним", оскільки привертає увагу багатьох відомих когнітологів. Це підтверджується великою кількістю досліджень, які присвячені аналізу різноманітних концептів у мовних системах.

Поняття концепту відповідає ідеї про сенси, які використовує людина у процесах мислення і які відображають зміст досвіду, знання та результати людської діяльності та пізнання світу. Кожен концепт пов'язаний з іншими концептами, і разом вони формують домени, або фони, з яких виокремлюється концепт. Концепт служить опорою для опису мовного матеріалу, постійно впливаючи на мовленнєву картину мови.

Аналізуючи концепти, дослідники виявляють групи понять, які характерні для певного використання мови і мають статус безпосередньої та адекватної реалізації концептів. Концепт є не просто поняттям, він розкриває денотативний і конотативний зміст слова, відображаючи уяву про культуру, об'єкт або явище. Дослідження лексичних мікросистем і способів відтворення семантики викликають зацікавленість мовознавців у глибокому розумінні цієї мовної категорії.

Хоча терміни "концепт" і "поняття" мають схожу етимологічну основу, в науковій літературі вони часто використовуються як синоніми, однак концепт має

свої відмінності від поняття за вживанням. Концепт є більш широким і об'ємнішим поняттям, ніж просто термін "поняття", оскільки він об'єднує як описово-класифікаційні, так і почуттєво-вольові та образно-емпіричні аспекти.

Концепти є не лише предметом розуміння та аналізу, а й елементом культурної свідомості, який відображає емоції, симпатії та антипатії. Вони дозволяють людині мислити, рефлексувати та відчувати. Концепти є якимись згустками культури у свідомості людини, що впливають на сприйняття навколишнього світу та взаємодію з ним.

Під час розгляду концепту як моделі для вивчення об'єкта дослідження виділяються деякі його характеристики, зокрема, що він є ментальною репрезентацією, що визначає взаємозв'язок між речами, що представляє ідеальні образи та завжди має бути вербалізованим словом.

Концепти існують як в індивідуальній, так і в колективній свідомості, що робить їх різноманітними та важливими для культурного та мовного аналізу.

Українські лінгвісти О. Комар, О. Левченко та Н. Пашкова розрізняють концепти за наступними ознаками:

- 1) Мисленнєві картинки: конкретні візуальні уявлення.
- 2) Схеми: менш деталізовані образи.
- 3) Гіпероніми: дуже загальні образи.
- 4) Фрейми: набір асоціацій, збережених у пам'яті.
- 5) Інсайти: знання про функціональне призначення предмету.
- 6) Сценарії: знання про хід подій у певному сюжеті.
- 7) Калейдоскопічні концепти: сукупність сценаріїв та фреймів, пов'язаних з

почуттями.

З урахуванням значного прогресу науки у визначенні поняття "концепт", дослідження природи концепту стає актуальним та перспективним напрямком у сучасній лінгвістиці. Цей напрямок має велике значення для подальшого розвитку

вивчення концептів, оскільки він відображає вихідну мотивацію, яка є необхідним атрибутом термінологічної культури.

Систематизуючи існуючі визначення концепту на основі його основних принципів, ми підтримуємо розуміння концепту як інформаційної структури свідомості, певним чином організованої одиниці пам'яті, яка містить сукупність знань про об'єкт пізнання, які були отримані через взаємодію п'яти психічних функцій свідомого та позасвідомого. Ця дефініція ґрунтується на класичному тлумаченні концепту, як запропонувала Кубрякова О.С., що розглядає концепт як термін, що пояснює одиниці ментальних і психологічних ресурсів нашої свідомості, а також інформаційну структуру, яка відображає знання та досвід людини.

Висновки до розділу 1

У розділі 1 “ЗМІСТ ТЕРМІНУ “КОНЦЕПТ” У СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ” курсової роботи ми детально розглянули концепт "мудрість" через призму китайських прислів'їв та приказок. Почали ми з розгляду фразеологічних одиниць та їх ролі у системі китайської мови. Фразеологізми відіграють ключову роль у культурному та лінгвістичному контексті, передаючи глибокі знання та мудрість, накопичені протягом віків. Вони відображають особливості мислення та світогляду китайського народу.

Далі ми зосередили увагу на наступному поставоеному завданні, а саме: класифікацію та особливості китайських прислів'їв та приказок. Прислів'я та приказки, як мовні одиниці, є не лише засобом комунікації, але й відображенням культурних цінностей та традицій. Вони створюють унікальну мовну картину світу, в якій віддзеркалюється колективний досвід і мудрість народу. Розрізняючи між різними типами прислів'їв та приказок, ми змогли виявити особливості їх побудови, семантичних особливостей та зв'язку з культурним контекстом.

Завершуючи розділ, ми звернулися до поняття "концепт" та його типології. Вивчення цього терміну було важливим для розуміння глибоких філософських та

культурних основ, на яких базуються китайські прислів'я та приказки. Визначення концепту "Мудрість" в контексті китайських прислів'їв та приказок допомогло нам зрозуміти, як ця мудрість відображається та розповсюджується через висловлювання, формуючи своєрідний філософський дискурс та менталітет китайського народу.

РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ “МУДРІСТЬ”

2.1 Концепт “мудрість” як важлива частина в лінгвістичній картині світу та китайській мові

Мудрість часто розглядається як вершина знань про стан людини та про методи та мету життя. Крім того, поняття мудрості наділене різними значеннями, залежно від контексту його використання в різних галузях. У релігійних текстах, наприклад, мудрість зазвичай міцно пов'язана з конкретним набором цінностей, в той час як більш світські розгляди мудрості враховують визнання неоднозначності та різницю в цінностях. Завдяки складності концепту мудрості, деякі дослідники віддають перевагу говорити про сукупність мудростей, а не про єдину мудрість.

Прислів'я кожної країни чи культури відображають мудрість, яку люди накопичували протягом безлічі поколінь. Китай є найдавнішою цивілізацією у світі з своєю довгою та різноманітною історією. Отже, не випадково, що китайська мова є особливим ‘кладовищем’ мудрості. Ймовірно, жодна інша мова чи культура не може похизуватися такою величезною кількістю прислів'їв та народних висловів, які розглядають всі аспекти людського життя. У китайській мові існує до 20,000 літературних ідіом та десятки тисяч народних мудрих висловлювань, а також короткі і глибокі цитати, які можна знайти в трьох тисячоліттях китайської історії та літератури. (Herzberg, Q. X., & Herzberg, L., 2012)

У галузі релігійних та гуманітарних наук термін "література мудрості" використовується для опису групи давніх текстів, які зосереджуються на характері світу та життєвій поведінці людей. Для більшості людей у західних країнах "література мудрості" асоціюється з частинами Старого Завіту (Книга Приповістей, Книга Йова, Мудрість Соломона тощо) або з класичною грецькою та римською літературою. Однак ця давня "література мудрості" також включає більш ранні документи з Єгипту, Месопотамії, Індії та Китаю. Ці документи датуються щонайменше другим або третім тисячоліттям до нашої ери найбільш ранні тексти,

пов'язані з мудрістю, переважно містять прислів'я, приказки та максими. Оскільки окремі висловлювання, такі як прислів'я та максими, не є повними відображеннями мудрості, їх варто розглядати в контексті. Їх комбінація в одне ціле робить їх "літературою мудрості". (Baltes, P. В., 2004)

У 1975 році журнал *Daedalus*, що належить Американській академії мистецтв і наук, випустив особливий випуск, який досліджує, чому, особливо у першому тисячолітті до нашої ери, відбулися духовні прориви та розвиток розуміння мудрості. В Центральному Сході з'явилася єврейська література мудрості; в Індії - буддизм та інші вчення; в Китаї - конфуціанство та даосизм; а в Греції - класична філософія перед Сократом. (Baltes, P. В., 2004)

Давній Єгипет вніс вклад у формування значущої групи текстів мудрості на Близькому Сході. Його вплив проявився у літературі мудрості Старого Завіту. Єгипетська література мудрості в основному представлена колекцією висловів про цінності та шляхи стати продуктивним і добре функціонуючим членом суспільства. Крім того, в Єгипті була розроблена концепція "космічного порядку (*maat*)", яка стала основою для розуміння мудрості. Хоча доступно лише обмежена частина єгипетської літератури мудрості, збережена до наших днів, це вказує на те, що, не дивлячись на концепцію *maat*, відсутня була єдина системна концепція мудрості або мудрих осіб, як це відбулося в конфуціанстві.

Що стосується прислів'їв та приказок, вони відображають народну мудрість та життєвий досвід єгиптян. Наприклад, прислів'я "Щасливий той, хто живе в згоді зі своїм серцем" підкреслює важливість внутрішньої гармонії та самопізнання.

Мудрість в єгипетській культурі не обмежувалася лише індивідуальним життям. Вона також мала велике значення в соціальному контексті, особливо в правлінні та управлінні. Лідери, такі як фараони, часто зверталися до мудрих людей та священників за порадою, вважаючи, що їхні рішення будуть мудрими та гармонійними.

В єгипетській літературі мудрості зустрічаються ряд висловів та прислів'їв, які відображають концепцію мудрості і життєвої моралі.

1. **Прислів'я про внутрішню гармонію:** "Щасливий той, хто живе в згоді зі своїм серцем."

2. **Прислів'я про пізнання та вчення:** "Тільки той, хто готовий вчитися, стане майстром."; "Відкрийте їх, читайте, наслідуйте мудрих!"

3. **Прислів'я про мудрість та розуміння:** "Ти є людина, яка готова почути слова, щоб розрізнати добро та зло."; "Якщо ви звернете увагу на те, що я вам сказав, ваше життя буде відповідати життю ваших предків."

4. **Прислів'я про життєві цінності:** "Імітуйте своїх батьків, ваших предків, їхні слова зберігаються у їхніх письмах: відкрийте їх, читайте їх, наслідуйте мудрих!"

Месопотамія відома не лише своєю ранньою цивілізацією, але й давніми традиціями мудрості, що виявляються у її літературі. Ранні тексти мудрості, що складаються переважно з прислів'їв, висловів та максим, належать до найдавніших відомих нам. Зацікавлення авторів таких творів переважно було спрямоване на розуміння світу і суспільства, а також на розвиток людини як ефективного та доброго члена суспільства. Найдревніші рукописи мудрості сягають приблизно 2500 р. до н.е. та розвивалися разом з урядами (Сумерія, Вавилон і т. д.), які правили цим регіоном приблизно до першого тисячоліття до н.е. Авторами текстів, ймовірно, були «літерати» і літературні писарі месопотамських (сумерських) академій.

Повне визнання дуже раннього початку месопотамської літератури мудрості відносно недавнє. Лише чверть століття тому було знайдено і розшифровано важливий корпус месопотамських письмовостей, включаючи навчальну поему під назвою "Настанови Шуруппака" та інші пов'язані збірки прислів'їв та максим, такі як "Настави мудрості". (Baltes, P. B., 2004)

Настанови Шуруппака розглядаються в контексті порад, які батько дає своєму сину. Ось декілька прикладів: "Не купуй кричущого осла. Він відріже тобі задній прохід"; "Не сій поле на дорозі" або "Не будуй свій будинок так, щоб він простягався в громадське місце". Інші месопотамські приклади прислів'їв і максим (Baltes, P. В., 2004), що датуються близько першої третини другого тисячоліття до н.е., включають: "Той, хто ходив з правдою, той створює життя", "Не обрізай шиї того, що (вже) обрізано", "Коли вмер бідний чоловік, не (намагайся) відновити його життя", "У моєму серці я людина, (але) в моїх очах я ще не чоловік", "Бунтівний чоловік може мати змогу на злагодження: бунтівна жінка буде зтягнута у бруд", "Багатоженство - це людське; отримання багато дітей - божественне", чи "Контролюй свої уста та стережи своє мовлення: Ось тут багатство людини - хай твої уста будуть дуже цінними." (Baltes, P. В., 2004)

Китай — ще один культурний регіон, який вніс значний вклад у літературу мудрості. Мудрість у китайській літературі має велике значення та широке використання. Один з основних напрямів цього концепту в китайській культурі - конфуціанство. У конфуціанських текстах мудрість описується як інтегрований і високорозвинений стан розуму і характеру. Цей концепт ілюструється багатьма прислів'ями та приказками, які демонструють основні якості мудрої людини.

Конфуцій (551-479 р. до н.е.) та конфуціанство, часто ідентифіковані як загальна «релігія» та спосіб життя Китаю, здобули провідну роль серед різних «філософів життя» під час другого століття до н.е. Сам Конфуцій і сьогодні вважається багатьма китайцями «Верховним мудрецем».

Коли Конфуцій був запитаний про моральну доброчесність, він відповів (Baltes, P. В., 2004): "Моральна доброчесність просто полягає в тому, щоб мати можливість в будь-якому місці і в будь-який час виявляти п'ять певних якостей... самоповагу, великодушність, щирість, серйозність і доброту". Таким чином, для Конфуція мудрість була безумовною інтегрованою цілісністю: в розумі,

особистості та соціальної продуктивності. І, крім того, це уявлення про людину було частиною його більш широкого уявлення про добре функціонуючу соціальну систему. Коротко кажучи, "конфуціанство стояло за раціоналізований соціальний порядок через етичний підхід, заснований на особистому вихованні. Воно мало на меті політичний порядок... шляхом намагання досягти моральної гармонії в самому людині"(Baltes, P. B., 2004). Цікаво здогадуватися, наскільки таке високоінтегроване та нормативне уявлення про ідеальне поєднання розуму і особистості було можливим лише в разі поєднання світських і релігійних рухів. Можна сперечатися, наприклад, що саме релігія перетворила більш гнучкі ідеї про ідеальне в більш абсолютні догми про правду.

Одне з найвідоміших прислів'їв конфуціанства говорить про взаємність: "Не роби іншому того, чого не бажаєш для себе". Це принцип, що розкриває основу моральності та етики в конфуціанському світогляді. (Baltes, P. B., 2004) Ще одне прислів'я пропонує навчатися з прикладу: "Коли бачиш добру людину, прагнь наслідувати їй; коли бачиш погану людину, перевір своє серце". Це підкреслює важливість навчання на прикладі мудрих та обережне спостереження за своїми власними почуттями та діями. Крім того, у конфуціанських текстах часто зустрічаються вислови, що наголошують на значенні самовдосконалення і постійного навчання. Наприклад, "Навчатися і знову навчатися - чи це не велике задоволення?" або "Справжня мудрість полягає в тому, щоб робити себе краще кожен день".

Другий значний внесок до давньоазійської історії концепції мудрості пов'язаний з Гаутамою Буддою (563 р. до н. е. - близько 483 р. до н. е.). "Будда" означає "пробуджений або просвічений". Гаутама Будда, засновник однієї з основних світових релігійних та філософських систем, жив у регіоні, який зараз відомий як Непал.

Схоже на наше знання про Ісуса, багато з наших знань про Будду походить з релігійної традиції, а не з історичних досліджень. Порівняно з конфуціанством, буддизм, подібно до юдео-християнської традиції мудрої літератури, є як релігією, так і філософсько-психологічною системою прескрипцій для людської поведінки та суспільної функціонування.

У індійській літературі поняття мудрості має велике значення, а його витісняють різноманітні аспекти духовного і особистісного розвитку. Це відображається у великому розмаїтті прислів'їв, приказок та вчень, які пропонують внутрішню мудрість і шляхи до досягнення нею.

Наприклад, в індійській традиції часто зустрічаються прислів'я, які підкреслюють важливість внутрішнього спокою і самопізнання. Так, одне з найвідоміших прислів'їв звучить так: "Щоб знати істину, спочатку доведеться знати себе".

Також в індійській літературі є багато приказок, які акцентують на мудрості як наслідку досвіду і розуміння. Наприклад, "Життя - це навчання, і мудрість - це здатність вчитися з кожної ситуації".

Мудрість буддизму — це дуже складне і складне висловлення про світ, розум та особистість. Це космічна система, спосіб розуміння світу у цілому. У цьому дусі космічної правди буддизм містить кілька поглядів на реальність та принципи причинності. Один з прикладів - це уявлення про постійну змінність речей (непостійність реальності). Інший - доктрина "умовної генези", яка підтверджує, що все пов'язане між собою (пан-взаємозалежність): "Усі речі, всі люди та всі події взаємопов'язані та 'переплетені'". Ще одна важлива доктрина - закон залежного походження, який стверджує, що існує міцна і часоподібна послідовність розвитку: "Кожний спосіб буття передбачає інший безпосередньо попередній спосіб, з якого випливає наступний спосіб, у ланцюгу або серії причин".

2.2 Актуалізація концепту “мудрість” в китайській та українській фразеології

Концепт мудрості відображається в фразеологічних одиницях різних мов, включаючи китайську та українську.

Давні мудрі тексти підкреслюють невід'ємний зв'язок між розумом і добродієністю. Кожен з давніх мудрих текстів, навіть без винятку, підтверджує, що мудрість посилається на розум та характер. Цей погляд виражений ще в стародавніх месопотамських та єгипетських текстах.

Сила концептуального зв'язку між розумом і характером, має доволі велику різницю. У мудростях Будди та Конфуція ступінь явності, можливо, найвищий. Так само, як і в історично пізніших традиціях християнства, атрибути мудрого розуму та добродієні якості мудрої особистості детально описані, вони становлять майже куркуль або канон засобів та цілей. Інші давні тексти, такі як Старий Завіт, містять схожі натяки на зв'язок між розумом і характером, але вони менш явно викладені та не канонізовані. Головне виключення у Старому Завіті - Мудрість Соломона, яка, однак, відома тим, що відображає не лише єврейський, але й грецький вплив.

Концепт мудрості в китайських та українських прислів'ях та приказках відображається з власною унікальністю, але й має спільні риси.

По-перше, обидві культури ставлять високу цінність на мудрість як невід'ємну складову успішного та щасливого життя. В китайських та українських прислів'ях зустрічаються вислови, що закликають до розсудливості, осмисленості та правильних вчинків.

По-друге, обидва народи відзначають важливість набуття мудрості через досвід та вивчення життєвих ситуацій. Через це в прислів'ях обох культур зустрічаються вказівки на те, що мудрість приходить з часом та практикою.

Проте варто відзначити, що китайські прислів'я та приказки можуть бути більш філософськими та містичними у порівнянні з українськими. Китайська

культура, історично пов'язана з давніми філософськими системами, такими як даосизм та конфуціанство, тому мудрість у китайських прислів'ях може бути сприйнята як більш глибока та містична.

З іншого боку, українські прислів'я та приказки частіше відображають практичні аспекти життя та моральні цінності. Вони можуть бути більш прямолінійними та конкретними у порівнянні з китайськими.

Тепер розглянемо конкретні приклади з народної китайської мудрості, в яких ми можемо побачити концепт “мудрість” та провести паралель з українською фразеологією.

对症下药(Duì zhèng xià yào) - Підбирайте правильні ліки від хвороби.

Це прислів'я означає, що потрібно вживати правильних заходів для вирішення проблеми, щоб досягти бажаного результату.

В українській мові ми можемо знайти схожі аналоги даного прислів'я, такі як :

1. "Хочеш як слід зробити — сам зроби, хочеш, щоб добре було — сам керуй."
2. "Без праці не буде й обіду."
3. "Коли хочеш добре зробити, зроби сам."
4. "Працюй сам, тоді й буде щастя."
5. "Кожен сам собі коваль своєї долі."

一日为师,终身为父(Yīrì wéi shī, zhōngshēn wéi fù) - Хто б не був твоїм учителем, хоч на один день, але батька поважай все життя.

Прислів'я підкреслює важливість поважати батьківську фігуру і брати науку від них серйозно, оскільки вони надають нам цінні відомості та досвід, які можуть супроводжувати нас протягом усього життя.

Аналогічні українські прислів'я, які мають подібне значення, це:

1. "Батька й матір поважай, як своїх богів май."
2. "Батьків поважай, доки живі, у пеклі не заплачеш."
3. "Хто батька поважає, тому доля послухає."

三人行，必有吾师 (Sān rén xíng, bì yǒu wú shī) - Коли ми йдемо разом з трьома людьми, (принаймні) одному з них буде чого нас навчити.

Щоразу, коли ви стикаєтеся з будь-якою групою людей, чи то 3 чи 33, принаймні в одного з них є чого повчитися.

Схожими за значенням українськими прислів'ями є такі:

1. "У кожного своя правда."
2. "У кожного з нас є чого навчитися."
3. "Кожен має свій досвід і свою мудрість."

学而不厌, 诲人不倦 (Xué ér bú yàn, huì rén bú juàn) - Ніколи не втомлюйтеся вчитися і ніколи не втомлюйтеся навчати інших.

Прислів'я підкреслює важливість навчання інших. Поділіться своїми знаннями з іншими, оскільки це може допомогти їм розвиватися і зростати як особистості.

Ось декілька аналогів українських прислів'їв, які мають схожий зміст:

1. "Учися на чужих помилках."
2. "Хто навчився, той і вчить."
3. "Навчаєшся до старості — вживай в старості."

Прислів'я та приказки охоплюють широкий спектр концептів, що відображають різні аспекти життя та людських відносин. Ось ще декілька конкретних видів концептів, які часто розглядаються у прислів'ях та приказках:

Моральність та етика: прислів'я часто містять моральні та етичні принципи, такі як чесність, справедливість, доброта та відповідальність.

Соціальні відносини: прислів'я можуть відображати соціальні норми та стандарти поведінки в сім'ї, спільноті чи суспільстві.

Релігійні переконання: деякі прислів'я містять релігійні мотиви та ідеї, що відображають віру та духовність.

Психологічні аспекти: Деякі прислів'я висловлюють мудрість щодо людської природи, емоцій та міжособистісних відносин.

Праця та навчання: Багато прислів'їв стосуються праці, вивчення та самовдосконалення.

Розвага та гумор: деякі прислів'я можуть мати гумористичний відтінок та викликати посмішку.

Ці концепти допомагають відтворити багатогранність та глибину мудрості, що містяться в прислів'ях та приказках, і дозволяють людям краще розуміти світ навколо себе та збагачувати своє життя цінними відкриттями.

Висновки до розділу 2

У Розділі 2 “ОСОБЛИВОСТІ АКТУАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ “МУДРІСТЬ”” ми виконали поставлене нами завдання з’ясувати чому саме мудрість висвітлюється у китайській фразеології а також які ще концепти можна знайти у літературі китайської мови. У контексті дослідження концепту "мудрість" як важливої складової лінгвістичної картини світу та його актуалізації в китайській та українській фразеології можна зробити кілька висновків.

По-перше, наш аналіз дав нам змогу довести що концепт "мудрість" є одним із найважливіших у формуванні лінгвістичної картини світу в багатьох культурах. Ми розглянули це поняття на основі аналізу літератури таких країн: Месопотамія, Єгипет, Індія та Китай. Саме завдяки цьому дослідженню ми можемо дати висновок, що саме мудрість несе в собі глибокі культурні та філософські переконання, відображаючи цінності, принципи та ідеали суспільства.

Також в ході нашого дослідження ми дослідили актуалізацію концепту “мудрість” в китайській та українській фразеології використовуючи прислів'я та

приказки обох мов. Ми використали прислів'я з китайських збірок а також знайшли аналоги використаних висловів в українській мові, що дало нам змогу провести порівняння застосування даного концепту. Актуалізація концепту "мудрість" у фразеології китайської та української мов свідчить про його значущість та поширеність серед носіїв мови. Виявлені спільні та відмінні риси використання фразеологічних одиниць, пов'язаних з мудрістю, вказують на вплив культурних традицій та історичного контексту на їх семантику та вживання.

Отже, висновки дослідження підтверджують важливість концепту "мудрість" у формуванні лінгвістичної картини світу та його актуалізації у фразеології китайської та української мов. Дослідження цього концепту дозволяє краще зрозуміти культурні особливості та цінності обох народів через призму мовних виразів та фразеологічних одиниць.

ВИСНОВОК

В ході написання даної курсової роботи ми змогли досягти вирішенню поставлених нами завдань. Перше, що ми розкрили це сутність поняття фразеологічних одиниць та їх роль у системі китайської мови. Фразеологія, як розділ мовознавства, аналізує вирази, які мають стійку форму та значення. Цей напрямок мовознавства виник в останні десятиліття. Він визначив основні принципи, що відокремили його як окрему галузь, відділивши від лексикології, стилістики та синтаксису. Вчені розглядають фразеологізми як особливий рівень мови або як додатковий рівень. Однак визначення ядра та периферії у фразеологічній системі залишається предметом обговорення. Зазвичай вважається, що найпоширеніші та найчастіше вживані фразеологічні одиниці складають ядро фразеологічного рівня, такі як ідіоми, крилаті вислови, фразеологічні сполучення, прислів'я та приказки.

Також ми змогли дати визначення таким поняттям як прислів'я та приказка. Поняття "прислів'я" та "приказка" часто сприймаються як взаємозамінні, але є важлива відмінність між ними, яка робить їх унікальними формами художнього виразу. Прислів'я - це короткий, ритмізований вислів, який містить узагальнену думку або висновок з виховно-педагогічною метою. З іншого боку, приказка - це сталий образний вислів, який часто є складовою частиною прислів'я, але не має окремого висновку. Вона використовується у переносному значенні і може мати різноманітний синтаксичний характер.

Дослідження зазначає, що прислів'я та приказки є невід'ємною частиною культури і мови, вони передають мудрість та досвід народу. У контексті китайської мови ці фразеологічні одиниці мають особливе значення, якісно впливаючи на мовлення та сприяючи глибокому розумінню китайської культури.

Китайські дослідники відзначають різницю між прислів'ями та приказками, що відображається в їхній структурі та семантиці. Вони вважають їх важливим

ресурсом для передачі знань і культурних цінностей між поколіннями. У цьому контексті вивчення фразеології в китайській мові має велике значення для розуміння її культурного контексту.

Важливою складовою нашої курсової роботи було дослідити поняття концепт, що це за термін та чому саме “мудрість” є основним концептом у китайській фразеології.

В сучасній лінгвістиці термін "концепт" широко використовується у різних галузях, таких як когнітивістика, семантика та лінгвокультурологія. Мета нашого дослідження полягає у вивченні лінгвокультурного концепту та методів його дослідження. Концепт можна розглядати як виявлення культурних засад у свідомості людини, що відображається у мовному та ментальному світі. Він не лише відображає культуру, а й впливає на неї. Концепти формуються в свідомості людини з різних джерел, таких як сенсорний досвід, взаємодії з предметами та іншими концептами, мовне спілкування та самостійне пізнання. Термін "концепт" є ключовим у когнітивній лінгвістиці, що привертає увагу багатьох дослідників. Кожен концепт пов'язаний з іншими та відображає культурні та мовні особливості. Ці поняття є не лише предметом дослідження, а й елементом культурної свідомості та мовної системи.

Ми розкрили концепт “мудрість” за допомогою дослідження літератури таких країн як Єгипет, Месопотамія, Індія та Китай. В ході цього дослідження ми змогли підтвердити, що мудрість є дуже важливим поняттям у лінгвістичній картині світу. Мудрість розглядається як найвища точка знань про людське буття та життєві принципи. Це поняття набуває різних відтінків залежно від контексту, у якому воно вживається. У релігійних текстах, наприклад, мудрість зазвичай асоціюється зі структурою цінностей, тоді як у більш секулярних розуміннях вона відкриває неоднозначність та різницю цінностей.

Крім того, ми змогли порівняти даний концепт у китайській та українській фразеології, що допомогло нам ширше розглянути актуалізацію даного концепту. Китайські та українські прислів'я відображають загальні теми мудрості. Обидві культури підкреслюють важливість мудрості для щасливого життя та закликають до розсудливості та осмисленості. Крім того, обидва народи наголошують на важливості досвіду та практики для набуття мудрості. Однак китайські прислів'я можуть бути більш філософськими та містичними, оскільки культура Китаю історично пов'язана з давніми філософськими системами, такими як даосизм та конфуціанство. З іншого боку, українські прислів'я та приказки частіше відображають практичні аспекти життя та моральні цінності.

Загалом, наше дослідження підкреслює важливість вивчення фразеології китайської мови для збереження культурної спадщини Китаю та покращення взаєморозуміння між китайською та іншими культурами. Для досягнення цих мет цілком доцільно включати вивчення фразеології у програму китайської мови для іноземних студентів та розробляти спеціальні матеріали з цієї теми.

论文摘要

在这篇课程论文中，我们分析了在中国谚语和俗语的语境中学习“智慧”概念的基本方面。我们考察了汉语中的短语的作用，它们在传递几千年来积累的深刻知识和智慧方面发挥着关键作用。我们发现了中国谚语和俗语分类的特点，这使我们能够揭示它们的主要特征和语义特点。学习“概念”及其类型有助于更好地理解中国谚语和俗语的哲学和文化基础，它们传递着智慧并塑造了中国人的独特哲学话语和心态。

在研究背景下，强调了“智慧”概念在不同文化中塑造世界语言图景的重要性。指出了该概念在汉语和乌克兰语习语中的活化表达显示了其在语言使用者中的重要性和普及性。该论文的结论证实了“智慧”概念的普遍性特征以及它在不同文化中的相关性，这在习语中表现为一种表达普世价值观和克制的方式。通过语言表达和习语的研究，有助于更好地理解不同民族的文化特征和价值观。

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Бараян, Я. А. (1997). Фразеологія у системі мови. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 176, 214.
- Ліщенко В. О. Фразеологізми та особливості їх класифікації. Збірник наукових праць. Ред. Жуковська В. В., Папіжук В.О. Житомир: Видавництво Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2017. С. 226 –230.
- Федічев, О. Є. (2006). «Чен юй» як найпоширеніший вид фразеологізмів у китайській мові. Київ: КНЛУ.
- Сєкіна, Н. Д. (2019). Класифікація фразеологізмів китайської мови. Харків
- Цісар, О. Фразеологія китайської мови [Текст] / О. Цісар. - Львів: Видво Львівської політехніки, 2011. - 228 с.
- 现代汉语. 下册 / 黄伯荣, 廖序东编. - 4 版. - 北京: 高等教育出版社, 2007
- 温端政. (2004). 《谚语大词典》, 北京语文出版社
- 刘洁修. 《汉语成语考释词典》, 北京: 商务印书馆, 2003
- Зорівчак, Р. П. (1983). Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. Львів: Вища школа, Вид-во при Львівському університеті.
- Herzberg, Q. X., & Herzberg, L. (2012). *Chinese proverbs and popular sayings: With observations on culture and language*. Stone Bridge Press.
- Baltes, P. B. (2004). *Wisdom as orchestration of mind and virtue [Unfinished Book]*.
- Lichtheim, M. (1983). *Late Egyptian wisdom literature in the international context: a study of demotic instructions* (Vol. 52). Universitätsverlag/Vandenhoeck & Ruprecht.
- Jeste, D. V., & Vahia, I. V. (2008). Comparison of the conceptualization of wisdom in ancient Indian literature with modern views: Focus on the Bhagavad Gita. *Psychiatry: Interpersonal and Biological Processes*, 71(3), 197-209

Buccellati, G. (1981). Wisdom and not: The case of Mesopotamia. *Journal of the American Oriental Society*, 101(1), 35-47